

Červené barety

**Spravodaj Klubu vojenských výsadkárov
Oblasťný výbor Bratislava**

Ročník II.

Číslo 1.

12.2.2002

**◇ Ako ďalej ◇ Z rokovania novozvoleného výboru KVV ◇ Kamaráti výsadkári
◇ Spomienky na moje začiatky ◇ Ohlasy na časopis Červené barety ◇ Pod
kopulou padáka ◇ Veľká padáková operácia v SNP ◇ Výzva pre všetkých**

AKO ĎALEJ !

Oblasťný Klub vojenských výsadkárov v Bratislave vyhodnotil na decembrovej výročnej členskej schôdzi svoju činnosť za rok 2001. Podrobnejšie sme informovali o priebehu schôdze v minulom čísle nášho Spravodaja. V ňom sme zverejnili aj plán činnosti a niektoré námety na doplnenie tohto plánu.

Výročná členská schôdza si zvolila nový výbor, ktorý sa zišiel na svojej prvej schôdzi dňa 18.12.2001 za plnej účasti svojich členov. Bola zhodnotená situácia v klube a bolo konštatované, že klub má vytvorené všetky podmienky na to, aby i v roku 2002 vykonával zaujímavú a pestrú činnosť, ktorá by uspokojovala všetkých svojich členov. Svoju činnosť bude zabezpečovať v súlade s platnými stanovami KVV SR. Výbor nášho klubu bude sa aktívne podporovať a podieľať sa na akciách republikového výboru a sám bude rozvíjať aktivitu svojich členov pri zabezpečení plánovaných akcií klubu. Výbor bude podporovať i akcie, ktoré nebudú zaujímať všetkých členov, ale len menšie skupiny. Záujem vyjadrený na výročnej členskej schôdzi postihuje však široké spektrum aktivít. Sme si vedomí, že niektoré akcie sú náročné na financie, materiál, čas a organizáciu. Budeme však vychádzať z reálnych možností klubu. Výbor teda nebude klásť žiadne prekážky akejkolvek iniciatíve, reálne uskutočniteľnej i v malých skupinách.

Ťažisko bude položené na akcie pre väčší počet členov, ako napr. na akcie: zoskoky padákom, ostré streľby, športové a kultúrne akcie. Uskutočniteľnosť všetkých akcií bude závislá od angažovanosti celej členskej základne na chystaných akciách. V minulom roku sa nám podarilo zabezpečiť všetky akcie na dobrej úrovni a to dáva všetky

predpoklady, aby tomu bolo tak i v tomto roku. Výbor bude vytvárať podmienky na uskutočnenie nápadov, ktoré by rozšírili pestrosť klubovej činnosti nad rámec prijatého plánu. V konkrétnej realizácii bude rozhodovať váš záujem a naša spoločná schopnosť pripraviť akcie tak, aby uspokojili záujem účastníkov každej akcie.

O pravdivosti nášho tvrdenia sa môžete presvedčiť na prvej akcii podľa nášho plánu. Je to posedenie pri príležitosti MDŽ 8.3.2002 o 17,00 hod na chate Meopta na Pieskoch. Na ktorú vás za výbor KVV srdečne pozývam.

Želám všetkým našim členom, ale i našim priaznivcom do roku 2002 veľa zdravia a osobných úspechov.

Ing. J o z e f T U Č E K , CSc.
Predseda KVV Bratislava

Z ROKOVANIA NOVOZVOLENÉHO VÝBORU KVV.

Dňa 18.decembra 2001 sa zišiel na svojom prvom zasadnutí výbor Klubu vojenských výsadkárov v Bratislave, ktorý bol zvolený na výročnej členskej schôdzi. Účasť bola stopercentná. Hostiteľom bol kolega Janáček, ktorý vytvoril príjemné prostredie pre rokovanie.

Po krátkom úvode, ktorý predniesol kolega Effenberger bol zvolený jednomyseľne za predsedu oblastného KVV v Bratislave Ing. Jozef Tuček, CSc. Výbor vzal na vedomie odporúčanie členskej schôdze a schválil za čestného predsedu KVV plk. Emila Smreka, ktorý niekoľko rokov viedol bratislavský klub a zaslúžil sa o jeho udržanie.

Ďalšie rozdelenie funkcií bolo nasledovné:

Štefan Janáček	- podpredseda
Pavel Franík	- hospodár
Mikuláš Effenberger	-
Ján Hromník	- hovorcovia KVV a styk s verejnosťou
Alexander Georgijevský	- šport a kultúra
MuDr. Ján Kupecký	- klubový lekár
Božena Mehešová	- zapisovateľka
Pavel Franík	- vedúci redakčnej rady
Mikuláš Effenberger	-
PhDr. Viktor Timura, CSc.	- členovia redakčnej rady

Po rozdelení funkcií predseda p. Tuček, rozobral priebeh rokovania výročnej členskej schôdze, diskusiu na nej ako i jej závery. Vyjadril veľkú spokojnosť s jej priebehom a vyslovil nádej, že činnosť klubu v roku 2002 podľa prijatého plánu práce bude veľmi úspešná.

Výbor vo svojom ďalšom programe prerokoval :

- plán práce na rok 2002, hlavne úlohy na najbližšie tri mesiace a prijal opatrenia na jeho zabezpečenie
- obnovenie tradície osláv MDŽ a jej najbližšiu realizáciu.
- návštevu francúzskych veteránov a ich prijatie pri príležitosti stretnutia veteránov výsadkových vojsk SR a ČR v dňoch 23.-25.5.2002 v Žiline. Francúzski veteráni budú prvé dva dni našimi hosťami a budeme pre nich na tieto dni zabezpečovať program .
- výrobu klubových odznakov a sponiek do kravát.
- zabezpečenie vyhotovenia presnej evidencie členov klubu a zabezpečenie vystavenia členských preukazov cestou ústredia KVV SR v Žiline.
- ďalšie otázky najbližšej činnosti klubu

Božena MEHEŠOVÁ
členka KVV

KAMARÁTI VÝSADKÁRI.

S neobyčajným potešením som si prečítal prvé číslo vášho periodika „Spravodaj klubu vojenských výsadkárov, Oblastný výbor Bratislava – Červené baretý“. Vášmu klubu a všetko čo s tým súvisí s jeho činnosťou, vrátane naplňovania poslania spravodaja prajem plnú garáž v realizácii jeho určite žiadúcich ambícií.

Vychádzajúc z obsahu redakčnej „Výzvy pre všetkých“ považujem za patričné reagovať na články prvého čísla spravodaja. Po prvé, na otvorený list autorovi titulu „Červené baretý“, J. Šolcovi /Naše vojsko, Praha 1998/, odrážajúci stanovisko bratislavského klubu. S publikovaným stanoviskom sa úplne stotožňujem a v tejto súvislosti si dovoľujem poslať vám kópiu oficiálnej recenzie zmieneneho titulu, autora J. Šolca, ktorej som autorom. Recenzia bola publikovaná v časopise pre vojenskú históriu, múzejníctvo a archívniectvo **Vojenská história**. /Pozri: Vojenská história, Ročník 3, č.3/1999, časopis pre vojenskú históriu, múzejníctvo a archívniectvo, MO SR Bratislava, 1999, str.138-142/.

Šolc J. Červené baretý, Naše vojsko, Praha 1998, 379 strán.

Šolcova knižka Červené baretý je ďalším titulom z jeho autorskej dielne, orientovanej na čitateľsky príťažlivú problematiku vzdušných výsadkových jednotiek. Zmienovaný titul pravdepodobne osloví pomerne širokú čitateľskú verejnosť, a to aj na Slovensku.

Všeobecne Šolcove Červené baretý čitateľskej verejnosti predstavujú obdobie od skončenia 2. svetovej vojny v roku 1945, keď sú zaznamenané prvé spontánne, avšak odborné neujasnené pokusy o vytvorenie vzdušných výsadkových jednotiek ako súčasť taktiež novovytváranej armády vtedajšej Československej republiky do roku 1952, keď v októbri tohto roku vzniká 22. Výsadková brigáda, profilovaná predovšetkým ako takticko - operačný zväzok – vzdušný výsadkový.

Napriek skutočnosti, že autor rozčleňuje svoju knižku do kapitol, metodický vhodnejším je jej členenie na štyri, na sebe nezávislé časti.

Prvú časť tvorí osem kapitol, pojednávajúcich o koncepcných, vojensko politických, odborných a technických aspektoch vytvárania čs. výsadkových jednotiek. V tejto časti, na str.11 – 146 Šolc podáva ucelený a až na niekoľko diskutabilných problémov aj prevažne objektívny obraz ním prezentovanej problematiky.

Kapitola I. **Od trójskeho koně po Arnhem** /str.11-25/ je vlastne veľmi zhustenou exkurziou do problematiky vytvárania čs. výsadkových jednotiek v armádach ich hlavných protagonistov: Sovietskeho zväzu, Francúzska, Poľska, Nemecka, Veľkej Británie a Spojených štátov a ich použitia v najznámejších operáciách 2. Svetovej vojny. V tomto zmysle Šolc neprekročil rámec iných autorov, ktorí sa touto problematikou doposiaľ zaoberali. Posudzovanej kapitole by prospelo viac sa zamerať na zobecnenie poznatkov o použití vzdušných výsadkov rôzneho určenia a vyvodenie záverov o ich prínose pre rozvoj vojenskej vedy.

V kapitole II. **Československá tradície** /str. 27-42/ sa čitateľ zoznamuje so zaujímavými a pre mnohých azda aj novými informáciami o vývoji „vojenský využiteľného parašutizmu“ v armáde predmníchovského Československa. Z pohľadu sledovanej problematiky zaujímavými sú najmä úvahy odborných pracovníkov vtedajšieho MNO, ktoré však ani v jednom prípade neprekročili rámec štábných hypotéz.

V stati „Zvláštní skupina D ve Velké Británii“ a „Českoslovenští parašutisté na východní frontě, autor výstižne, prevážne s dobrou znalosťou problematiky a objektívne podáva svedectvo, o niektorých aktivitách s použitím špeciálnych vzdušných výsadkov rôzneho určenia. Napriek skutočnosti, že Šolc túto problematiku podrobne rieši v iných svojich prácach, čitateľ by bol určite vďačný za jej vyčerpávajúcejšiu prezentáciu aj na stránkach Červené baretý. Tu sa vnucuje otázka, že keď sa Šolc na str.37-42 zmieňuje o „československých parašutistech na východní frontě“, prečo sa aspoň „orientačne“ nezmieňuje o tzv. „parašutistických výsadkoch zo Západu“. Komplexnejšiemu vnímaniu a lepšiemu pochopeniu ďalších kapitol by to len prospelo, práve tak, ako aspoň informatívna zmienka o „Padákovskej škole Leteckej školy Slovenských vzdušných zbraní“, vytvorenej na letisku Trenčianske Biskupice v roku 1942.

1. Vo vytváraných vzdušných výsadkových jednotkách armády povojnového Československa, od ich vzniku, vykonávalo svoju službu aj mnoho Slovákov, z ktorých niektorí v Šolcových Červených baretách nájdu aj sami seba. Okrem toho, v rokoch 1950-1960 bola na Slovensku dislokovaná väčšina vojenských telies vtedajších vzdušných výsadkových jednotiek, od roku 1952 organizovaných do 22. výsadkovej brigády. /Bližšie vid': Vaněk O., Výsadkové jednotky čs. armády na Slovensku v rokoch 1950-1960, Vojenská história, Časopis pre vojenskú históriu, múzejníctvo a archívniectvo, č.2/1998, Bratislava, str.62-86.

2. Zo starších prác, zámerne predstavených domácich autorov je možné uviesť najmä tieto: Miksche F.O. , Parašutisté, Naše vojsko, Praha 1961, Pašek P., Neklidná obloha, Naše vojsko, Praha 1970, z novších štúdií je možné uviesť napr. Hron Z., Vrtulníkové výsadky nastupujú, Naše vojsko, Praha 1987, Kopečný P., Pozor parašutisté a taktiež množstvo časopiseckých statí, publikovaných vo viacerých vojensko historických a odborných periodikách.

Na určité zjednodušujúce nepresnosti je potrebné poukázať v súvislosti so staťou „Výsadky gen. štábu sovětské armády“ str.39 a taktiež so staťou „Partyzánske výsadky“, str.40-41/. V prvom prípade pomenúva nesprávne generálny štáb ozbrojených síl ZSSR, generálnym štábom armády a okrem toho nezmieňuje sa o výsadkoch skupín hlbkového prieskumu veliteľstiev strategických a operačných zväzov frontov a vševojskových armád, v ktorých pôsobili aj Slováci a Česi. V druhom prípade autor zlučuje zmienené spravodajské výsadky s výsadkami tzv. „organizátorov partizánskeho hnutia“, čo je systémovo nesprávne.

Ako histografický a aj odborne kompetentne spracované sú prijateľné kapitoly : III. **Commandos nebo letecká pěchota?** /str.43-57/; IV. **Výsadkové vojsko v československé armádě do roku 1949.** /str.59-77/; a V. **Velitelství výsadkového vojska** /str.79-104/. Vyjadrujú kvalifikované svedectvo o úsilí a prvých pokusoch smerujúcich ku vytvoreniu vzdušných výsadkových jednotiek armády povojnového Československa. Sú objektívnym svedectvom konfrontácie predstáv a úsilia s reálnymi možnosťami často nekritického entuziazmu a odborných hľadísk, praktickej vynaliezavosti pri riešení odborných, organizačných, materiálových a technických problémov s ich spolitizovanými deformáciami. Na všetky tieto problémy výstižne poukazujú state: Skupina JDV /str.45-46/, Hledá se koncepce pro výsadkové jednotky /str.46-57/; Pěší prapor 71 „československých parašutistů“ /str.59-65/; Výcvikový režim /str.65-77/; Předpisy a výcvikové směrnice /str.81-83/ Organizace /str.83-86/;

Dislokace /str.86-89/; Doplnňování /str.89-93/; Padáky /str.93-95/; Zásobníky a balóny /str.95-96/; Letouny a kluzáky /str.96-98/; Kluzáková letka /str.98-100/; Výstroj a výzbroj /str.100-104/.

Autorom uvádzané skutočnosti majú v sledovanej problematike nielen veľkú historickú hodnotu, ale aj doposiaľ platnú aktuálnosť.

Kapitola VI. **Generál parašutistů** /str.105-118/ je venovaná osobe prvého veliteľa „výsadkového vojska“, ako osobitnej relatívne samostatnej súčasťi čs. armády. Poukazuje na jeho vzostupy a pády a mnohé problémy, vyplývajúce z aktuálnej politickej situácie a prehľbujúceho sa politického zápasu o ďalšiu povojnovú orientáciu Československej republiky. Ako na to autor poukazuje v ďalšej kapitole VII. **Změna koncepce výstavby výsadkového vojska v roce 1950** /str.119-149/, aktuálne vnútropolitické problémy a ich medzinárodné súvislosti ovplyvnili vývoj, zameranie a činnosť výsadkových jednotiek a to zásadným spôsobom.

V stadiach východiská nové koncepcie /str.123-126/; Výsadková technika /str.127-129/ Organizace a dislokace /str.130-132/; zmeny ve výcviku a bojové příprave a Doplnňování jednotek /str.133-147/ Šolc pútavým spôsobom opisuje zložité problémy, v ktorých epicentre sa ocitli osobnosti troch prvých a posledných veliteľov výsadkového vojska: K.Palečka, A.Kováča a M.Kričfalušihho. Prirodzene pri riešení týchto problémov musel autor vychádzať z objektívne existujúcich a pôsobiacich politických protirečení. V riešení niektorých odborných problémov, ich politizovanie len znižuje serióznosť uplatnenej argumentácie. Šolc napríklad bez povšimnutia ponecháva dobovú úroveň a zameranie taktiky a operačného umenia, názory na vedenie novej budúcej vojny ako aj ďalšie hľadiská, ktoré nemohli nezostať bez vplyvu na koncepciu budovania a možného použitia výsadkových jednotiek. Namiesto toho, tento problém jednostranne politizuje, podobne ako u ešte absurdnejšieho prípadu „politického súperenia“ medzi padákom VJ-1/47 a VJ-2, čo bola upravená modifikácia pôvodného anglického padáku a padákom sovietskej produkcie PD-47 /vid'. Str.127-129/. Kompetentní odborníci dobre vedia, že zmienené padáky VJ-1/47 a VJ- sa okrem vhodných technických parametrov vyznačovali aj niektorými rizikovými vlastnosťami. K nim patrilo, predovšetkým nespoľahlivé otváranie padákového kopule a nebezpečná oscilácia, ktorá najmä v režime pristávania parašutistu bývala príčinou mnohých zranení. Naproti tomu padáky PD-47 vcelku spoľahlivo svojmu účelu slúžili až do polovice 70. rokov, keď boli nahradené padákmi čs. Produkcie OVP - .

Taktiež zjednodušene sú opísované organizačné a koncepčné zmeny, uskutočňované u výsadkových jednotiek po vytvorení 2. Výsadkovej brigády v októbri 1952. V tomto zmysle je veľmi vhodné konfrontovať Šolcovu interpretáciu tohto procesu so štúdiou O. Vaňka Výsadkové jednotky čs. armády na Slovensku v rokoch 1950-1960 vo Vojenskej histórii č2/1998

Nakoniec, korunu svojim dezinformačným tvrdeniam Šolc nasadzuje, keď sa v súvislosti s činnosťou vtedajšieho Armádneho športového družstva v parašutizme zmieňuje o tragickej udalosti, ktorá jeho členov postihla v septembri roku 1972. K tomu na str. 146 píše: „Neuvěřitelná tragédie, která je postihla v září 1972 na mezinárodním mistrovství v Bulharsku, když v nočních hodinách najel do jejich autobusu na nechráněném železničním přejezdu mezinárodní rychlík, přičemž zahynula většina / jedenáct / příslušníků armádního sportovního družstva ...“ Vzhľadom k tomu, že túto nepravdu Šolc tvrdí ešte raz v stati Živí a mrtví kamarádi /Vid' : str. 197/, zaujmeme k nej stanovisko neskôr.

Svojim spôsobom pozitívne unikátnou je druhá časť, predstavujúca čitateľovi 185 dokumentov umiestnených na 92 stránkach obrazových príloh. Všetky použité dokumenty – spolu s ich situačným popisom sú neobyčajne cenným svedectvom svojej doby. Vytknúť im možno len niekoľko málo chybičiek.

Po prvé, veci by určite prospelo zoradenie týchto dokumentov, podľa konkrétneho časovo logického poradia a pri takom veľkom množstve aj ich očíslovanie. Po druhé, obrazový dokument „Oznaky speciálního výcviku parašutistů, používané v čs.armáde a ve Svazarmu od roku 1948 do poloviny šedesátých let“ /Vid' : str. 63/ obrazovej prílohy by si zaslúžil predvzdanú kolekciu kompletizovať, systematizovane utriediť a doplniť a doplniť o podmienky, ktoré vojenský výsadkář musel spĺňať, aby príslušný odznak dosiahnutej odbornej kvalifikácie mohol získať. Nakoniec fotografia, ktorú sme indentifikovali ako v poradí 71 na str. 40 obrazovej prílohy „Seskok na padáku OPV“, nesprávne označuje typ padáku. V skutočnosti ide o padák OVP-65 /Osobný výsadkový padák 65 – pozn. autora/.

Tretia časť Šolcovej knižky Červené barety ašpiruje na roľu jeho osobného vyznania sa ku problematike, ktorá predstavuje súčasť jeho života. V tomto zmysle má autor samozrejme právo interpretovať spomienky z vlastného zorného uhla.

Ak však nejde o románový, poviedkový, či iný voľný žáner, aj osobné spomienky by mali byť interpretované spôsobom, ktorý zodpovedá skutočnosti. To sa o viacerých Šolcových epizódach povedať nedá.

3. Problematikou výsadkov špeciálneho určenia, predovšetkým so spravodajským kuriernym a spojovacím, prieskumno diverzným, sabotážnym a organizátorským poslaním, ako aj prípravou ich personálu sa J.Šolc podrobne zaoberá najmä v týchto prácach: Bylo málo mužů, Merkur, Praha 1990; Zpívali sme Tpeary, Merkur, Praha 1993, ale aj v ďalších, ktoré sú však viac menej prezentáciou jednotlivých konkrétnych operácií.

4. Autor týchto riadkov, na základe osobnej praxe konštatuje, že s porozuhodne analogickými problémami sa potýkalo aj úsilie odborníkov zodpovedných od roku 1993 za vytvorenie priskumných výsadkových jednotiek v armáde Slovenskej republiky.

5. Vaněk O., Výsadkové jednotky čs. armády na Slovensku v rokoch 1950-1960, Vojenská historie č.2/1998, Neudržateľne vyznieva aj Šolcove tvrdenie, že vytváranie prieskumných výsadkových jednotiek špeciálneho určenia na prelome 50. a 60. rokov je potvrdením správnosti „koncepcie výstavby výsadkových jednotiek z roku 1947“. /Vid' str.144/. Autor tohto tvrdenia tu úplne prehliada skutočnosť, že potreba vytvorenia prieskumných výsadkových jednotiek bola vyvolaná zmenami vo vojenstve. Vyplývala predovšetkým zo zavádzania raketových a leteckých nosičov jaderných prostriedkov, technologický nových systémov prieskumu, velenia a riadenia činnosti vojsk, rádiolokačných systémov a prostriedkov elektronického boja a ďalších systémov, ktoré sa stali hlavnými objektmi prieskumu. Vzhľadom k tomu, že väčšina týchto prostriedkov sa nachádzala v operačnej a strategickej hĺbke predpokladaného protivníka, jedným z efektívnych prostriedkov prieskumu boli práve výsadkové prieskumné jednotky špeciálneho určenia.

Napr. na str. 190 sa zmieňuje o tragických nehodách, ku ktorým dochádzalo pri zoskokoch na padáku tak, ako keby to bola rutinná záležitosť každodenného života vojenských výsadkářov. Úroveň a organizácia vzdušného výsadkového výcviku v skutočnosti, najmä po zavedení padákov PD-47 a neskôr OVP-65 a OVP-68 takéto tragické udalosti minimalizovala.

Na inom mieste tej istej stránky opisuje svoje pocity nad tým, že vojaci, ktorí zahynuli pri výkone vojenskej služby nepatrili do kasty, ktorá mala nárok na vojenský smútočný obrad so štátnou zástavou. To nezodpovedá skutočnosti, pretože každý vojak, ktorý zahynul pri výkone vojenskej služby mal a má podľa príslušného predpisu nárok na vojenský smútočný obrad so štátnou zástavou, čestnou jednotkou a čestnou salvou. Iné je, či pozostalí pod vplyvom tragickej udalosti o tieto náležitosti stáli a či ich vôbec boli ochotní akceptovať. Autor týchto riadkov má osobnú skúsenosť, že skôr nie, ako áno.

V epizóde Sbohem armádo, na str. 278-288 autor opisuje dramatické udalosti augusta 1968, a to opäť spôsobom, ktorý úplne nezodpovedá skutočnosti.

Nakoniec ešte jeden príklad Šolcových spomienok, ktoré nezodpovedajú skutočnosti. Je to popis tragickej udalosti, ku ktorej došlo počas VI. Majstrovstva priateľených armád v parašutizme v Bulharsku.

Ako to už bolo uvedené, Šolc sa o tejto udalosti zmieňuje až na str.146, aby svoj omyl zopakoval ešte raz, a to na str.197, kde k tomu uvádza, že keď sa výprava našej reprezentácie v parašutizme vracala večer z letiska do hotelu „narazil do jejich malého autobusu na nechráneném pfejezdu rychlík a na miště usmrtil všechny, mimo jednoho desátnika“.

Každý, kto s touto tragicou udalosťou mal niečo do činenia vie, že k nej došlo 21.septembra 1972, nie večer, ale v dopoludňajších hodinách, krátko po 9 hodine, v hustej hmle, počas cesty na letisko, kde sa konali súťažné disciplíny zmienených majstrovstiev.

Autor týchto riadkov nepochybuje o tom že Šolcove spomienky, na viacerých miestach nezodpovedajúce skutočnosti, podrobia kritickej konfrontácii aj iní čitatelia, ktorých jeho knižka oslovuje.

6. Šolc J., Červené baretý, Naše vojsko, Praha 1998, str.196

Argumentačne bohatou je štvrtá časť titulu Červené baretý, obsahujúca prílohy s dôležitými údajmi o organizačných štruktúrach čs. výsadvkových jednotiek, ich veliteľských kádnoch a miestach dislokácie a taktiež poznámky na str. 331-371. Práve táto časť je neobyčajným prínosom a za jej spracovanie Jiřimu Šolcovi náleží uznanie. Jej význam okrem iného spočíva aj v tom, že umožňuje ďalšie seriózne štúdium a spracovanie genézie čs. výsadvkových jednotiek, a to aj na Slovensku.

Svojránou bodkou za Šolcovou knižkou Červené baretý je doslov generálporučika Karla Kuby neobvykle prezentovaný ako kapitola VIII. Nové obzory, situovaný na str.147-152, prvej časti knižky.

Generál Kuba, ktorý svoju aktívnu službu v armáde skončil ako inšpektor pozemného vojska Armády českej republiky, prešiel mnohými veliteľskými funkciami u výsadvkových a tankových jednotiek, bol uznávaným odborníkom v oblasti bojovej prípravy vojsk a má významný podiel na presadení súčasnej koncepcie použitia výsadvkových jednotiek, bol uznávaným odborníkom v oblasti bojovej prípravy vojsk a má významný podiel na presadení súčasnej koncepcie použitia výsadvkových jednotiek v Armáde ČR, ako jadra jej síl okamžitého zásahu. Je to koncepcia uplatňovaná vo viacerých moderných armádach, napr. Nemecka, Francúzska, Belgicka, Veľkej Británie a ďalších.

Vo svojich poznámkach generál Kuba výstižne obnažuje ducha vzdušných výsadvkových jednotiek, ktorý je im vlastný, praktický vo všetkých armádach. Na tohto ducha veľmi výstižne poukazuje motivačné heslo belgických výsadvkárov: „Servir a la brigade pará – Cómandó n est pas un métier ... C est un facon de virre“ /Služba u brigády Para-Comando nie je remeslo ... Je to osobitný spôsob života./

V tomto zmysle je potešiteľné, že veteráni a bývalí príslušníci čs. výsadvkových jednotiek si uchovávajú svoju stavovskú integritu a vychovali si vo svojich radoch viacero hovorcov. Podľa nášho názoru by si okrem hrdosti na svoju službu vo výsadvkových jednotkách mali chrániť aj jej neskreslenú interpretáciu. Pri všetkej úcte k Jiřimu Šolcovi si jeho viaceré práce takúto pozornosť vyžadujú, a to aj z toho dôvodu, že Šolc sám neraz používa praktiky, ktoré v iných prípadoch horlivo kritizuje. Knižke Červené baretý je potrebné vytknúť ešte dva systémové nedostatky. Šolc sa ani tu nevyvaroval zbytočnému politizovaniu odbornej problematiky, jednostranne vulgarizujúcej problematiky vzájomných vzťahov Slovákov a Čechov a syndrómu povýšeneckej, zhovievavej urazenosti voči Slovákom. To opäť demonštratívne podsúva čitateľovi na str.242, kde pre neho dost charakteristickým spôsobom poznamenáva: “Tenhle kout patří na Slovensku k nejkrásnějším a ja ho měl moc rád do té doby, než Slováci rozbili Československo. Pak se mi všechno nějak zhnusilo. Ale to jen v mé mysli. Podmanivou krásou tohoto kraje nemůžte snížit na štěstí ani ten největší politický gauner, a že jich tam mají snad víc než my u nás v Čechách. Autor tejto recenzie sa domnieva, že ďalší komentár nie je potrebný.

7. Autor týchto riadkov bol od 22.augusta 1968 veliteľom prieskumnej čaty, samostatnej prieskumnej roty, V tomto zmysle je potešiteľné, že veteráni a bývalí príslušníci čs. výsadvkových jednotiek si uchovávajú svoju stavovskú integritu a vychovali si vo svojich radoch viacero hovorcov. Podľa nášho názoru, by si okrem hrdosti . výsadvkovej brigády, ktorá v inkriminovanej dobe plnila nepretržite úlohy pohotovostnej zásahovej jednotky na ochranu príslušníkov veliteľstva a štábu brigády, pred ich prípadným zatknutím. V 24 hodín trvajúcich smenách bola vždy jedna prieskumná čata, na rádiový signál MARS, pripravená na vykonanie akcie, a to ešte v objekte štábu. Situácia v posádke bola samozrejme napnutá, ale vďaka chladnokrvnému konaniu veliteľa brigády plk. F. F. Mansfelda nie tak dramatická, ako ju Šolc opisuje. K nešťastnej tragickej udalosti popisovanej na str.283 došlo v nedeľu dňa 25.augusta 1968 a zraneným dôstojníkom, o ktorom sa tu Šolc zmieňuje bol kpt. A.Slatinský

8. Šolc j., Červené baretý, Naše vojsko, Praha 1998, str. 197

9. Nepresné sú aj ďalšie údaje, ktoré považujeme za potrebné uviesť na správnu mieru. Pri zmienenej katastrofe zahynuli: Miloslav Krška, - vedúci výpravy, Jiří Stárek - člen výpravy, Stanislav parašutizmu

Plk. PhDr. Peter Š V R LO , PAD.

POZNÁMKA redakcie Červené baretý: Domnievame sa, že J. Šolc na str. 146 v Knihe J. Šolc Červené baretý nesprávne spomína medzi inými reprezentantmi i meno Juraj Pisko. Myslíme si, že správne by malo byť Štefan Pisko.

SPOMIENKY NA MOJE ZAČIATKY.

Po skončení základnej školskej dochádzky v roku 1949 a absolvovaní brigády na Trati mládeže a Trati družby prihlásil som sa do školy učňovského dorastu. V tomto období, v rámci industrializácie Slovenska a výstavby nových strojárskych fabriek boli vysielaní mladí ľudia do učňovských škôl v Čechách. Tak som sa ocitol od 1.9.1949 v učebnom pomere v známej fabrike ČKD Sokolovo Praha – kde som sa i vyučil za strojného zámočníka.

V prvom ročníku nás bolo 46 Slovákov. Bývali sme na samostatnom internáte v Ľubľanskej ulici a nie na hlavnom internáte závodu ČKD Sokolovo. Popri školskom a pracovnom vyučovaní, boli sme takmer všetci učni zapojení do športových krúžkov. Ja som chodil do krúžku ľahkej atletiky. Trénovali nás takí inštruktori, ako boli československí reprezentanti, manželia Fikejzovci, Horčic a ďalší. Spomínam si tiež na Jardu Drobného, tenistu a československého reprezentanta v hokeji, /ktorý zahynul pri leteckom nešťastí/, a ktorý ako jeden z ďalších našich športových inštruktrov ma prehováral, aby som chodil na tenis. Nedal som sa prehovoriť a zostal som v atletickom krúžku.

Na jeseň v roku 1949 na Veľtržnom výstavisku /neskôr Parku kultúry a oddychu Júliusa Fučíka/ bola v prevádzke padáková veža. Jednu nedeľu som sa s priateľmi vybral podívať sa na túto atrakciu a urobili sme si i zoskoky. Vežu obsluhovali členovia miestneho para krúžku, ktorí s nami hovorili o svojom výcviku a možnostiach prihlásiť sa. Slovo dalo slovo a prihlásili sme sa. Na základný výcvik sme dochádzali na Trójsky ostrov. Výcvik prevádzali inštruktori Ctibor Čejpa, Jiřina Hříbková, Vlasta Rybínová, Vasil Kučeravý, Votoček, a ďalší. Spomínam si tiež, na niektorých spoluvýchádzajúcich z tohoto obdobia, ako boli napr. Ján Kašpar, Helena Rumlerová, Eva Vybíralová, Vladimír Vrabec /známy herec z filmov s majorom Zemanom/ a z nášho internátu, slovákov Pavla Pavlíka, Júliusa Leboca, Milana Válka, Rudolfa Spevára.

Na fotografii autor článku pri hlásení inštruktrovi pred započatím výcviku.

Pri cvičení na prekážkovej dráhe na Trójskom ostrove

O tejto skupine Slovákov sa vôbec nespomína v knihe Dejiny parašutizmu na Slovensku. Každú sobotu a nedeľu, počas dvoch rokov našej učňovskej školy sme sa stretávali na električkovej zastávke pri Veľtržnom paláci, aby sme odtiaľ v batldrážoch a červených baretách, za spevu odpochodovali cez Stromovku na Trojský ostrov. Výcvik to bol veľmi namáhavý – ved' okrem teórie z parašutizmu, materiálovej časti, meteorológie a pod. bol nácvik na trenažéroch, kde sme sa učili výskoku z lietadla, zostupu na padáku, riadeniu padáku, až po doskok na zem. Do každej výcvikovej jednotky bolo zaradené, najmenej jedenkrát absolvovanie kompletnej prekážkovej dráhy, alebo v našom slogane povedané „opičej dráhy“. Na nej sme pilovali a zdokonaľovali fyzickú prípravu. Bola to veľmi namáhavá, avšak potrebná príprava na zoskok. Až sme si osvojili všetky možné úkony, výskoku z lietadla, otvorenia a pristátia na padáku, zmechanizovania týchto úkonov, bolo možné uskutočniť zoskok. I keď sme mali padák na výcvik obliekania sa do padáku, jeho balenie, mohli sme sa s ním priamo stretnúť na letisku až pred zoskokom. Túžobne očakávaný okamžik nastal 27.9.1951, ktorý zanechal vo mne hlboký dojem. Bolo to overenie všetkých si vedomostí, ktoré sme si počas dlhodobého prípravného výcviku osvojili. Konečne sa mi splnila moja túžba zoskočiť padákom. Prepadol som tomuto kúzlu parašutistického športu na celý život. Bolo to niečo úplne iného, ako keď ma jeden z povrazolezcov, bratov Berouzkových prenášal na lane, ktoré bolo natiahnuté na domoch ponad Námestie mieru v Prahe /a podľa dohovoru s ním/ som sa v polovici prenosu pustil držania sa okolo jeho krku a spadol som do napnutej siete pod lanom.

Pri tomto zoskoku som sa po prvý raz stretol i s mojim veľkým priateľom Vladom Hlôškom, ktorý v tomto období pôsobil ako balič padákov.

Po prvom zoskoku nasledovali ďalšie dni tvrdého výcviku a ďalší zoskok z lietadla Dakota a potom v roku 1952 ďalšie dva zoskoky, avšak už na letisku v Ruzyni, z lietadla Junkers 52. Skákalo sa s automatickým otváraním padáka z výšky 600 m. 8. februára 1952 bolo mi udelené inštruktorské oprávnenie športového parašutizmu pre výcvik I. stupňa.

Toto oprávnenie v Prahe som však už v podstate nestihol využiť, pretože som po skončení učňovskej školy odišiel do Školy vojenského dorastu v Kremnici.

Často pri terajších vzájomných besedách sa mnohým zastavuje dych, keď počujú od kolegov – absolvoval som 4,3,2,1 tisíc zoskokov - a takých je veľa medzi nami. My sme ich absolvovali ročne dva, tri, štyri zoskoky. Boli to však, cez tento handicap

krásne roky môjho života. Vznikali pevné priateľstvá, spoločné lásky. Veď koľko vzniklo z tohoto života pod padákmi manželstiev, koľko vzniklo spoločných krásnych zážitkov či príbehov. Proste, i tieto roky života prežité na letiskách boli veľmi krásne a nedá sa na ne zabudnúť.

O svojom inštruktorskom parašutistickom živote zasa niekedy inokedy.

P a v e l F R A N Í K
člen KVV Bratislava

Z ľava doprava: majster športu Jozef Vrábel, majster športu Bohumil Havel a zaslúžilý majster športu Gabriel Kiš pred zoskokom z "Brigadúra"

OHLASY NA ČASOPIS ČERVENÉ BARETY

Vážení priateľu,
zo srdca Ti ďakujem už za druhé číslo ČERVENÝCH BARETOV. Prvé číslo bolo dobré, ale toto druhé číslo je výborné. Klobúk, či baret dolu, za všetky články a úpravu. Prečítal som si to všetko na jeden záber a moju dušu potešilo veľa mien s ktorými som prežil veľa rokov, ako vo výsadvkovej službe, tak hlavne v para odboroch po celom Slovensku. Ak sa vrátim trochu späť, tak už prvý kontakt s bratislavskými paragánmi som mal v roku 1950, kedy som sa zúčastnil na prvom inštruktorskom kurze v Petržalke, v bývalej lodenici. Ďalší kurz bol vo Vajnorochoch a baliť padáky sme chodievali - vlastne behávali do Rače. Bol to kurz pre baličov. Prvé zoskoky na padákoch PDT - 1 a z lietadla FAERCHILD sme previedli dňa 14.1.1953 a to už bol môj 13 zoskok. Predtým to bolo 12 zoskokov na padákoch VJ - 1.

Do dnešného dňa ich mám absolvovaných 1758. Ak zalovím vo svojej pamäti, je veľa mien vo Vašej oblasti, na ktoré nikdy nezabudnem, pretože sme prežili nádhernú výsadvkovú mladosť, ktorá vytvorila medzi nami pevné priateľstvá. A tie mená? Havel, Kiš, Janáček, Hindický, Mehešová, Meheš, Trebatický, Horák, Draganovský, Vrábel, Nagy, Hošša, Nemček, Uher, Gogár, Svrček, Pastucha, mija inštruktorka z roku 1949 Vierka Pastoriová, Vašečka a mnohí ďalší. Žiaľ z hore uvedených už mnohí odišli na svoj posledný výsadvok.

Chcem sa podeliť o jeden z mnohých zážitkov na bratislavskom nebi. Písal sa rok 1958, kedy boli IV. majstrovstvá sveta v zoskok padákom vo Vajnorochoch. Z aeroklubov, kde mali lietadlá typu SIEBEL sme tam predvádzali prpagačný zoskok s dymovnicami. V našej mašine vyskakoval prvý Janko Vančík, ako domáci paragán (dnes už náš prešovský člen). Tesne pred výskokom dal povel k odisteniu dymovnic, ale sa mu zdalo, že sme ešte blízko, tak sa zadržal možno o 5 sek. Dymovnice už začali horieť a po zdĺhavom váskoku Janička Vančíka už ďalší mali problém nájsť dvere. Ja som bol posledný z našej osmičky a aby som sa dostal von musel som postupovať po pamäti a plavmo som skočil do preistoru kde boli asi dvere, lebo cez mierne hustý oranžový dym presvitali obrysy, čo asi mohli byť otvorené dvere lietadla. Kde sme pristáli? Asi piati sme pristávali pomaly až pri Rači, lebo nálet bol od Ivánky na Karpaty.

Trochu neskôr Vám napíšem ešte niekoľko "pikošiek" a "nabonzujem" najmä na Havla a Kiša, čo sme to navysťrájali po súťažiacich a pod.

Zatiaľ Vám želim všetkým veľa výsadvkového zdravia a šťastia. Tým čo si ešte skočia, veľa šťastných zoskokov a tiež veľa optimizmu do ďalšieho života vo Vašom oblastnom klube vojenských výsadvkárov.

L a c o P L A T K O
69 ročný člen Obl. KVV Prešov

Pod kopulou padáka

Závidel vtákom let vo vzdušnom oceáne.

Bolo to skutočne dávno. Bez štyroch rokov, už pol storočia. A predsa, keď som na brehu jazier, kde sa stretli výsadkári veteráni z Čiech a Slovenska, počúval spomienky jedného z nich na svoju mladosť, zdalo sa mi, akoby som sa ocitol s ním priamo v epicentre deja. Vtedy, v roku 1957 mal Jozef Vrábel 17 rokov a prvý krát vyskočil z lietadla. Ako vták plával vzduchom, rútil sa k zemi až do okamihu, keď sa mu otvoril padák.

O mojom prvom zoskoku vlastne ani rodičia nevedeli. Nemal som ešte vek plnoletosti, nuž som guľčovým perom cez kopirák zo žiackej knižky predtlačil podpis matky, ako súhlas na prvý zoskok. Mal som priateľov medzi parašutistami, medzi ktorými bol Lacko Trebatický. V tom čase práve zavesil padák na klince a začal sa venovať leteckej akrobacii. Pozval ma neraz na letisko, aby som sa - keď pobadal môj neskrývaný záujem - motal okolo hangárov, pomáhal skladať padáky výsadkárom. Odvtedy som sa parašutizmu, nadoblačným priestorom, ktoré skôr patria vtákom ako nám ľuďom, tejto vášne ne vzdal. Mám za sebou už 2000 zoskokov, zaspomínal dnes už výsadkář - veterán, Jozef Vrábel z Bratislavy.

Ako je to vôbec možné, že človek dokáže skočiť do prázdna? Isteže, treba na to poriadnu dávku odvahy a hodiny driny v príprave na tréningoch. V tomto nesporné adrenalinovom športe platí ono známe „jeden za všetkých, všetci za jedného“ vari desaťnásobne. Jozef Vrábel parašutizmu venoval každú minútu svojho voľného času. Jeho zoskokové kvality rástli. Práve preto ho ako najmladšieho vybrali do československého reprezentačného tímu parašutistov, ktorí v auguste roku 1962 odleteli cez Atlantik do amerického Bostonu, na letisko Orange. Tu sa konali VI. Majstrovstvá sveta v zoskoku padákom

Spomína: Motor AN - dvojky reval, až zaliehalo v ušiach. Päť nominovaných parašutistov - Kaplán, Jehlička, Koubek, Vrábel, Mally a Klíma, sedí pokojne v kabíne lietadla. Ich svetlobiele dresy a biele kukly pripomínajú skôr astronautov. Nikto neprehovoril ani slovíčko. Pilot dvíha ruku na povel zoskoku Prvý skáče Majster športu Jaroslav Jehlička, po ňom Zaslúžilý majster športu Zdenek Kaplán, Majstri športu Jozef Vrábel, Václav Klíma a nakoniec najmladší Dieter Mally. Farebné kopuly padákov sa otvárajú, všetci manévrujú do stredu, na zemi vyznačeného kruhu. Z výšky tritisíc metrov je viditeľný ako nafukovacie koleso na plávanie. Dopadli presne. Družstvo tak získalo titul Absolutného majstra sveta. Dieter Mally ako jednotlivec skončil na treťom a Jozef Vrábel na piatom mieste. O nič horšie neboli na tom ani ženy. Majsterka športu Eva Hřibalová a Zdena Zárybnická, Dagmar Kuldová, Mária Stančíková. V individuálnom zoskoku z výšky 1800 m bolo poradie - zlatá medaila Mária Stančíková, strieborná Zdena Zárybnická a bronzová Eva Hřibalová. V individuálnom zoskoku z výšky 600 m bola na prvom mieste Dana Kuldová, druhá Mária Stančíková a tretia Bulharka Vasilevová. Ceny pre víťazov boli originálne - kovový padáčik a soška parašutistu zaliata do bloku plexiskla. Mnohí sa pýtali je to vôbec možné? A si ano! Pretože parašutisti v tom roku zaútočili na sedem svetových rekordov a všetky ich zdolali.

Jozef Vrábel svoje spomienky na chvíľu prerušil. Akoby chcel minútkou ticha vzdať obdiv i úctu mnohým kolegom, ktorí m sa pri zoskokoch padák neotvoril, alebo zahynuli pri iných nešťastiach, tak ako tomu bolo v prípade spomínaných kolegov Jehličku, Koubka a ďalších. Každý šport prináša obeť. Krutú daň za smelosť a odvahy. Z pietnej minútky však rýchlo skočil do veselších spomienok. Nikdy nezabudne na nočný zoskok, pri ktorom dopadol rovno na hnojisko. Pravdaže, nikto sa s ním vtedy nechcel baviť. A keďže, práve vtedy na sústreďení v teréne si nemal čo prezliecť, celý týždeň jeho kombinéza šírila navôkol nepríjemný zápach. Usmial sa a aby okorenil túto príhodu, načrel do batoha výsadkářských vtípvov. Vraj vojenského výsadkářa pripravoval inštruktor na prvý samostatný zoskok a snažil sa ho presvedčiť, že ničoho sa báť nemusí. Padák krátko pred výskokom treba „zaháknuť“, - otvorí sa. Keď sa neotvorí, je ešte záložný padák. Po dopade na zem má vrah vyhľadať blízky lesík, v ktorom je pripravený bicykel. Nasadne naň a presunie sa krote. Vojak vzlietol, vyskočil, hlavný ani záložný padák sa neotvorili. Pri voľnom páde si hovorí: „Do frasa, to je ale smola. Keď na zemi nenajdem ten bicykel, na všetko sa asi vykašlem ...“

Výsadkář - veterán Jozef Vrábel sa dnes venuje manažérskej činnosti vo svojej firme Label Slovákia. Aj on už padák zavesil na klince. V šesťdesiatke sa to patrí. Aj tak v ňom ešte drieme vášeň vzdušného plávania. Vraj sa teší na ozajstný posledný, tohtoročný zoskok s poradovým číslom 2001. Na počesť nového milénia. Ako ho poznám, určite sa dá k nemu vyprovokovať.

Dodo JANOŠKA
redaktor Večerníka

Družstvo Československa .

Na fotografii z ľava doprava:
Zdeněk Kaplan, Jaroslav
Jehlička, Jozef Vrábel,
Dieter Mally a Václav
Klíma

-absolutní majstri sveta
v družstvách v USA 1962

Poznámka redakcie:

Jožko Vrábel svoj zoskok, na ktorý sa tešil, v roku 2001 skutočne uskutočnil. Písali sme o ňom v č. 1, prvého ročníka nášho Spravodaja.

VEĽKÁ PADÁKOVÁ OPERÁCIA V SNP

V budúcom čísle sa dočítate o Veľkej padákovej operácii v Slovenskom národnom povstaní v roku 1944, o ktorej exkluzívne len pre náš časopis Červené baretý napísal náš spolupracovník a člen KVV v Bratislave Alexander Georgievský. Článok bude uverejnený na počesť 58. výročia SNP, ktoré je veľmi významnou udalosťou slovenských dejín. Spolu so svojim bratom Mikulášom ako pamätníci a priami účastníci SNP na partizánskom letisku Rohožná, po 58. rokoch mlčania vydávajú svoje svedectvo.

Dozvieme sa, ako a kde strávil svoju prvú noc veliteľ 2. Čs. samostanej paradesantnej brigády generál V. Prikryl po zostúpení z hôr vo februári roku 1945.

Obaja bratia, po viac ako polstoročí objasňujú aj pravú príčinu katastrofy sovietskeho vojenského dopravného lietadla, ktoré havarovalo pri Brezne v roku 1944, za doteraz celkom neobjasnených okolností. Boli pri tom. Ako očití svedkovia týchto udalostí. Čítajte preto naše Červené baretý!

Čítajte svedectvá o udalostiach, ktoré tvorili dejiny nášho národa a dejiny parašutizmu. Príbehy mnohých hrdinov, ktorí mlčali, ale sú ešte medzi nami a prakticky o nich nič nevieme. Ľudia bez medailí, ktorí ale dobre vedeli, kde je v pravej chvíli ich správne miesto. Čítajte o udalostiach, ktoré sa odohrali na slovenskom nebi v roku 1944 a neskôr takmer upadli do zabudnutia. Niekedy až neuveriteľné príbehy našich parašutistov budeme v našom časopise priebežne uverejňovať.

Vaša redakcia Červené baretý

Výzva pre všetkých!

Dostáva sa Vám do rúk 1. číslo II. ročníka nášho SPRAVODAJA. Sme presvedčení, že bude oň záujem našej členskej základne a iných regionálnych klubov. V jeho obsahu Vás budeme informovať o činnosti nášho Klub vojenských výsadkárov V Bratislave, zovšeobecňovať skúsenosti z činnosti a života iných klubov na Slovensku a Českej republike, prípadne i v zahraničí.

Chceme neustále zabezpečovať jeho aktuálnosť. K tomu je však potrebné zabezpečiť širokú sieť prispievateľov z nášho i iných klubov a sympatizantov.

Preto Vás vyzývame:

POSIELAJTE NÁM SVOJE PRÍSPEVKY - PRIPOMIENKY, NÁVRHY, POSTREHY, NÁZORY, SPOMIENKY NA ŽIVOT A UDALOSTI, KTORÉ SA V PARAŠUTISTICKOM VOJENSKOM, ČI CIVILNOM ŽIVOTE ODOHRALI!

Prispejete tak Vašimi článkami do ďalších čísel nášho SPRAVODAJA.

Veľmi by nám uľahčilo našu prácu, keby ste nám zasielali - ak je to možné príspevky napísané na PC v programe **Microsoft Word** na diskete. Aj rukopisy a bežné fotografie sú však vítané!

Kontaktná adresa: Pavel Franík
Kudláková 1
841 01 Bratislava

Tel./Fax: 02/64362349

Galéria odznakov výsadkárov

Podľa knihy J.Šolca Červené barety, Naše vojsko, Praha 1998 .

